TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. vasario 12 d.*

Byloje C-339/07

dėl *Bundesgerichtshof* (Vokietija) 2007 m. birželio 21 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2007 m. liepos 20 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Christopher Seagon, veikiantis kaip *Frick Teppichboden Supermärkte GmbH* turto administratorius bankroto byloje,

prieš

Deko Marty Belgium NV,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann (pranešėjas), teisėjai A. Tizzano, A. Borg Barthet, E. Levits ir J.-J. Kasel,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,
posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. rugsėjo 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— C. Seagon, veikiančio kaip *Frick Teppichboden Supermärkte GmbH* turto administratorius bankroto byloje, atstovaujamo advokatės B. Ackermann,

— *Deko Marty Belgium NV*, atstovaujamos advokato H. Raeschke-Kessler,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos T. Boček,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos O. Patsopoulou, M. Tassopoulou ir I. Bakopoulos,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir S. Gruenheid,

susipažinęs su 2008 m. spalio 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (OL L 160, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191) 3 straipsnio 1 dalies ir 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 1 straipsnio 2 dalies b punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas sprendžiant ginčą tarp C. Seagon, veikiančio kaip *Frick Teppichboden Supermärkte GmbH* turto administratorius bankroto byloje (toliau – *Frick*), ir *Deko Marty Belgium NV* (toliau – *Deko*) dėl pastarajai pateikto reikalavimo grąžinti 50 000 eurų sumą, kurią jai pervedė *Frick*.

Teisinis pagrindas

3 Reglamento Nr. 1346/2000 antroje konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Tam, kad vidaus rinka veiktų tinkamai, reikia užtikrinti efektyvų ir veiksmingą tarpvalstybinių bankroto bylų nagrinėjimą ir patvirtinti šį reglamentą minėtam tikslui įgyvendinti, kuris priskiriamas teisinio bendradarbiavimo civilinėse bylose sričiai pagal (EB) Sutarties 65 straipsnį.“

4 Remiantis šio reglamento ketvirta konstatuojamąja dalimi, „tam, kad rinka tinkamai veiktų, reikia vengti skatinti šalis perkėlinėti turto ar teismo procesą iš vienos valstybės narės į kitą ieškant palankesnės teisinės padėties“.

5 To paties reglamento šeštoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Laikantis proporcingumo principo, šis reglamentas turėtų apsiriboti nuostatomis, reguliuojančiomis bankroto bylų iškėlimo jurisdikciją ir tiesiogiai šių bylų pagrindu priimamais bei glaudžiai su jomis susijusiais teismo sprendimais. Be to, šiame reglamente turėtų būti numatytos nuostatos dėl minėtų sprendimų pripažinimo ir taikytinos teisės, taip pat atitinkančios šį principą.“

6 Reglamento Nr. 1346/2000 aštuntoje konstatuojamojoje dalyje nurodoma:

„Siekiant padidinti tarpvalstybines pasekmes sukeliančių bankroto bylų veiksmingumą ir efektyvumą, reikalinga ir būtina, kad nuostatos dėl jurisdikcijos, pripažinimo ir šioje srityje taikytinos teisės būtų numatytos Bendrijos teisės priemonėje, kuri yra privaloma ir tiesiogiai taikoma valstybėse narėse."

7 Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto bylą. Jei tai yra bendrovė arba juridinis asmuo, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad jos pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos registruota buveinė."

8 Šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Bet kuris sprendimas iškelti bankroto bylą, kurį pagal savo jurisdikciją, kaip numatyta 3 straipsnyje, priima valstybės narės teismas, pripažįstamas visose kitose valstybėse narėse nuo to momento, kai sprendimas įsiteisėja bankroto bylą iškėlusioje valstybėje.

Ši taisyklė taikoma ir tuomet, kai kitose valstybėse narėse bankroto byla skolininkui negali būti iškelta atsižvelgiant į jo procesinį veiksnumą."

9 Šio reglamento 25 straipsnio 1 dalies pirmojoje ir antrojoje pastraipose nustatyta:

„Teismo, kurio sprendimas dėl bylos iškėlimo pripažįstamas pagal 16 straipsnį, priimti sprendimai, susiję su bankroto bylos eiga ir užbaigimu, bei šio teismo patvirtinti kompromisiniai kreditorių ir skolininkų susitarimai taip pat yra pripažįstami be tolesnių formalumų. <…>

Pirmoji dalis taip pat taikoma teismo sprendimams, kylantiems tiesiogiai iš bankroto bylos ir glaudžiai su ja susijusiems, net jei juos priima kitas teismas.“

10 Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 1 dalyje apibrėžiama šio reglamento taikymo sritis. Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, netaikomas visų pirma mokesčių, muitinių arba administracinėms byloms.

11 Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies b punkte numatyta:

„Šis reglamentas netaikomas:

<…>

b) bankrotui, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesams, teisminėms priemonėms, kompromisiniams susitarimams ir panašioms byloms.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

12 2002 m. kovo 14 d. *Frick*, turinti buveinę Vokietijoje, pervedė 50 000 eurų į Belgijoje buveinę turinčios bendrovės *Deko* sąskaitą *KBC* banke, esančiame Diuseldorfe. 2002 m. kovo 15 d. gavęs *Frick* pateiktą prašymą, *Amtsgericht Marburg* (Marburgo apylinkės teismas, Vokietija) 2002 m. birželio 1 d. šios įmonės turto atžvilgiu iškėlė bankroto bylą. *Amtsgericht Marburg* (Vokietija) pareikštu ieškiniu C. Seagon, veikiantis kaip *Frick* turto administratorius bankroto byloje ir remdamasis skolininko nemokumu pagrįstu ieškiniu dėl nuginčijimo, paprašė šio teismo įpareigoti *Deko* grąžinti minėtą sumą.

13 Šį prašymą *Landgericht Marburg* atmetė kaip nepriimtiną motyvuodamas tuo, kad jis neturi tarptautinės jurisdikcijos. Kadangi C. Seagon pateiktas apeliacinis skundas irgi nebuvo patenkintas, jis pateikė kasacinį skundą *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis federalinis teismas).

14 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta bankroto byla skolininko turtui, teismai pagal reglamentą (Nr. 1346/2000) turi tarptautinę jurisdikciją bankroto

procese nagrinėti ieškinį dėl nuginčijimo atsakovui, kurio registruota buveinė yra kitoje valstybėje narėje?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

Ar ieškiniui dėl nuginčijimo bankroto procese taikomas reglamento (Nr. 44/2001) 1 straipsnio 2 dalies b punktas?“

Dėl prejudicinių klausimų

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai susiję su tarptautine teismų jurisdikcija ieškinių dėl nuginčijimo bankroto procese atveju.

16 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo matyti, kad Vokietijos teisėje ieškinius dėl nuginčijimo reglamentuoja 1994 m. spalio 5 d. Bankroto kodekso (*Insolvenzordnung*, BGBl. 1994 I, p. 2866) 129 ir paskesni straipsniai. Bankroto atveju šį ieškinį gali pareikšti tik administratorius bankroto byloje, siekdamas tik ginti visų kreditorių interesus. Remiantis šio kodekso 130–146 straipsnių nuostatomis, administratorius bankroto byloje gali ginčyti veiksmus, atliktus prieš iškeliant bankroto bylą ir darančius žalą kreditoriams.

17 Taigi pagrindinėje byloje pareikšto ieškinio dėl nuginčijimo tikslas yra padidinti įmonės, kuriai iškelta bankroto byla, aktyvus.

18 Reikia išanalizuoti, ar ieškiniai dėl nuginčijimo patenka į Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

19 Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia priminti, kad Teisingumo Teismas savo bylų praktikoje, susijusioje su 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, p. 32), yra nusprendęs, jog ieškinys, panašus į nagrinėjamą pagrindinėje byloje, susijęs su bankroto byla, nes tiesiogiai iš jos išplaukia ir yra glaudžiai susijęs su turto likvidavimo arba taikos sutarties sudarymo procedūromis (žr. 1979 m. vasario 22 d. Sprendimo *Gourdain*, 133/78, p. 733, 4 punktą). Dėl to tokius požymius turintis ieškinys nepatenka į šios konvencijos taikymo sritį.

20 Būtent šis kriterijus taikomas Reglamento Nr. 1346/2000 šeštoje konstatuojamojoje dalyje siekiant apriboti šio reglamento dalyką. Taigi, remiantis šia konstatuojamąja dalimi, šis reglamentas turėtų apsiriboti nuostatomis, reglamentuojančiomis kompetenciją iškelti bankroto bylą ir priimti sprendimus, tiesiogiai išplaukiančius iš bankroto bylos ir glaudžiai su ja susijusius.

21 Atsižvelgiant į šį teisės aktų leidėjo ketinimą ir praktinį šio reglamento veiksmingumą, reglamento 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja valstybei narei, kurios teritorijoje buvo iškelta bankroto byla, taip pat suteikiama tarptautinė kompetencija tiesiogiai išplaukiančių iš šios bylos ir glaudžiai su ja susijusių ieškinių atžvilgiu.

22 Panašu, kad toks visų ieškinių, tiesiogiai susijusių su įmonės bankrotu, sukoncentravimas valstybės narės teismuose, turinčiuose jurisdikciją iškelti bankroto bylą, irgi atitinka Reglamento Nr. 1346/2000 antroje ir aštuntoje konstatuojamosiose dalyse nurodytą tikslą padidinti tarpvalstybines pasekmes sukeliančių bankroto bylų veiksmingumą ir efektyvumą.

23 Be to, tokį aiškinimą patvirtina šio reglamento ketvirta konstatuojamoji dalis, kurioje nurodoma, jog tam, kad vidaus rinka tinkamai veiktų, reikia vengti skatinti šalis perkėlinėti turto ar teismo procesą iš vienos valstybės narės į kitą ieškant palankesnės teisinės padėties.

24 Galimybė įvairiems teismams turėti jurisdikciją skirtingose valstybėse narėse pareikštų ieškinių dėl nuginčijimo atžvilgiu reikštų, kad susilpninamas tokio tikslo siekimas.

25 Galiausiai Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalies aiškinimą, koks yra pateiktas šio sprendimo 21 punkte, patvirtina šio reglamento 25 straipsnio 1 dalis. Iš tiesų šios nuostatos pirmojoje pastraipoje nustatoma pareiga pripažinti su bankroto bylos eiga ir užbaigimu susijusius sprendimus, priimtus teismo, kurio sprendimas iškelti bankroto bylą pripažįstamas pagal šio reglamento 16 straipsnį, t. y. pagal šio reglamento 3 straipsnio 1 dalį kompetentingo teismo.

26 Remiantis Reglamento Nr. 1346/2000 25 straipsnio 1 dalies antrąja pastraipa, šios 1 dalies pirmoji pastraipa taikoma ir sprendimams, tiesiogiai išplaukiantiems iš bankroto bylos ir glaudžiai su ja susijusiems. Kitaip tariant, šioje nuostatoje

pripažįstama galimybė, kad valstybės narės, kurios teritorijoje, remiantis šio reglamento 3 straipsnio 1 dalimi, buvo iškelta bankroto byla, teismai priimtų sprendimą ir dėl tokių ieškinių, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje.

27 Tokiomis aplinkybėmis to paties reglamento 25 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos pabaigoje esanti frazė „net jei juos priima kitas teismas“ nereiškia, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas valstybės, kurios teritorijoje buvo iškelta bankroto byla, teismams nenorėjo suteikti kompetencijos nagrinėti tokios rūšies ieškinius. Ši frazė visų pirma reiškia, kad valstybės narės turi nustatyti, kuris teismas yra kompetentingas teritoriniu ir dalyko atžvilgiais, ir kad šis teismas nebūtinai turi būti iškėlęs bankroto bylą. Be to, minėta frazė daro nuorodą į sprendimų, kuriais iškeliama Reglamento Nr. 1346/2000 16 straipsnyje numatyta bankroto byla, pripažinimą.

28 Atsižvelgiant į visa tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, jog valstybės narės, kurios teritorijoje buvo iškelta bankroto byla, teismai yra kompetentingi priimti sprendimą dėl bankrotu pagrįsto ieškinio dėl nuginčijimo, pareikšto atsakovui, turinčiam savo registruotą buveinę kitoje valstybėje narėje.

29 Atsižvelgiant į pirmojo klausimo atsakymą, į antrąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės, kurios teritorijoje buvo iškelta bankroto byla, teismai yra kompetentingi priimti sprendimą dėl bankrotu pagrįsto ieškinio dėl nuginčijimo, pareikšto atsakovui, turinčiam savo registruotą buveinę kitoje valstybėje narėje.

Parašai.